

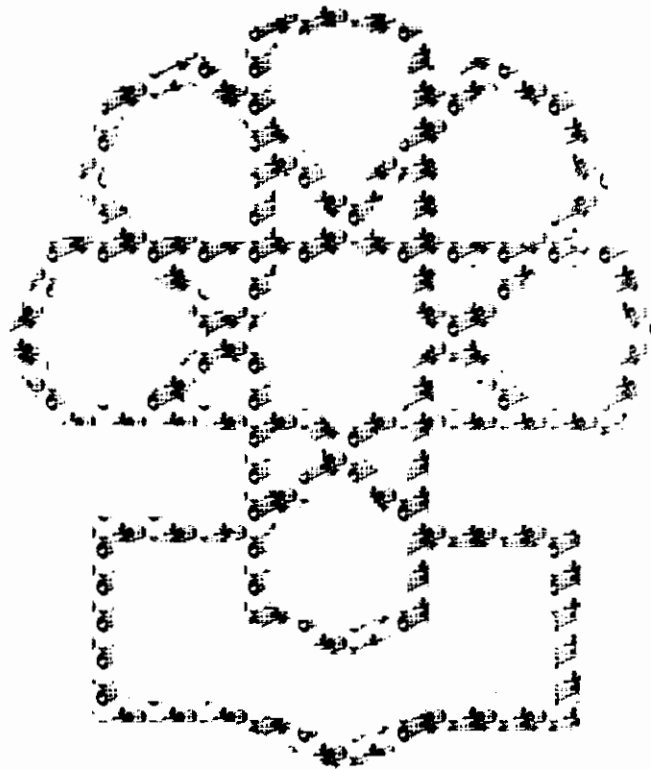
۵۱۵۳

۵۲-۵۳

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در لایحه بودجه

درباره لایحه بودجه ۱۳۷۹ - شماره (۳۴)

کار: دفتر برنامه و بودجه

معاونت پژوهشی

دی ۱۳۷۸

مرکز پژوهشهای مجلس شورای اسلامی
کتابخانه و واحد اسناد و اطلاع رسانی
شماره: ۱۵۰۰۶
تاریخ: ۷۸/۱۰/۲۶

کد گزارش: ۱۶۰۵۱۵۳

بسمه تعالی

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در لایحه بودجه

کد گزارش: ۱۶۰۵۱۵۳

فهرست مطالب

۲	نکات برجسته
۱- مقدمه	۳
۲- بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ و مقایسه آن با سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸ به تفکیک جاری و عمرانی	۳
۳- سهم بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در (GDP) و بودجه عمومی دولت و روند تغییرات آن	۵
۴- کسری بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح	۷
۵- پیشنهادها	۷
۸- منابع و مآخذ	۸

* رونق و شکوفایی اقتصادی کشور به میزان زیادی وابسته به انباشت سرمایه بوده و این مهم در گرو وجود امنیت سرمایه گذاری و بستر آن در جامعه می باشد. اقتدار و پویایی بخش دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، در این امر نقش مهمی دارد.

* از جمله نیازهای اساسی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در آینده، تجهیز هر چه بیشتر تسلیحات، رشد فن آوری، تعمیر و نگهداری ماشین آلات و تجهیزات مربوطه، تهیه و تأمین قطعاتی از قبیل شیلتر هواپیماها، گسترش امور پرسنلی و رفاهی، افزایش کیفیت و بهره وری و ارتقای سطح آموزشی و تخصصی می باشد.

* سالانه به طور متوسط ۸۷ درصد بودجه ای که در اختیار وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح قرار می گیرد، صرف حقوق و دستمزد، خوراک و پوشاک پرسنل آن و در قالب حفظ وضع موجود می شود.

* سهم بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی در تولید ناخالص داخلی کشور (GDP) در طی دوره (۱۳۶۹-۱۳۷۸) در حدود ۳/۳۴ درصد ثابت مانده است. همچنین سهم بودجه بخش دفاع در بودجه عمومی دولت طی دوره فوق در حدود ۴/۸ درصد کاهش یافته است.

* با توجه به کسری بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سال ۱۳۷۸ و نیز گسترش نیازها و هزینه های آن در سال ۱۳۷۹، محاسبات نشان می دهد که مبلغ مصوب در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹، جوابگوی هزینه های آن نمی باشد.

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به عنوان مهم‌ترین بازوی توانمند کشور که در ابعاد داخلی و خارجی نعمت امنیت و قدرت را به ارمغان می‌آورد، در حیات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور رسالت بسیار مهمی دارا می‌باشد.

وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، طلایه دار ایجاد امنیت در مرزها و حافظ و پاسدارنده تمامیت ارضی کشور می‌بوده و فراهم آورنده بستر آسایش و اطمینان خاطر در مقابل تهدیدات بیگانگان می‌باشد. به لحاظ شرایط موجود در نظام بین‌المللی چه در حال حاضر و چه در آینده که روزبه روز با تحول همراه می‌باشد و نیز به لحاظ موقعیت استراتژیک کشور اسلامیمان که هم از نظر جغرافیایی اهمیت زیادی دارد و هم این که به عنوان ام‌القرای جهان اسلام الگوی اصلی مسلمین تمام دنیا می‌باشد، وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح نیازمند توجه ویژه‌ای می‌باشد.

در سایه اقتدار نیروهای مسلح، چرخ‌های اقتصاد کشور به نحو مطلوب‌تری می‌چرخد. زیرا سرمایه‌گذاری‌های مولد با اطمینان و انگیزه بیشتری صورت گرفته و با انباشت سرمایه در کشور، تولید ملی رونق می‌گیرد و رفاه اجتماعی گسترش می‌یابد.

همچنین تجهیزات نظامی، تسلیحات و نیروی انسانی نظامی موجود در کشور که بدون شک به عنوان یکی از بزرگ‌ترین سرمایه‌های ملی چه برای نسل حاضر و چه برای نسل آینده به شمار می‌روند، در گرو حمایت جدی و روزافزون از وزارتخانه متولی آنها محفوظ خواهند ماند. وزارت دفاع پشتیبانی نیروهای مسلح ضمن حفظ تجهیزات و امکانات و مهارت‌های نظامی و زیربنایی کشور بایستی قادر باشد کیفیت فعالیت‌های خود را بهبود داده و به موازات رشد تسلیحاتی و مهارت‌های نظامی دنیا و بلکه یک قدم جلوتر از متوسط جهانی، رشد و گسترش یابد تا مردم کشورمان در سایه عظمت و اقتدار آن بانشاط و آسودگی خاطر، به زندگی آبرومند و فعالیت‌های مولد و مفید و سازنده خود ادامه داده و بیش از پیش الگوی عزت و قدرت برای تمام مردم جهان باشند.

این گزارش با هدف تلاش در جهت شفاف نمودن ابعاد بودجه سال ۱۳۷۹ وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، پس از این مقدمه، در چهار سرفصل تحت عناوین: بودجه جاری و عمرانی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در سال ۱۳۷۹ و مقایسه آن با سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸ و رشد آن، سهم بودجه وزارتخانه مذکور در تولید ناخالص داخلی و در بودجه عمومی دولت و روند تغییرات آن طی سال‌های (۱۳۶۹-۱۳۷۸)، کسری بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و بالاخره پیشنهادات، تهیه شده است.

۲- بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ و مقایسه آن با سال‌های ۱۳۷۷ و ۱۳۷۸ به تفکیک جاری و عمرانی

جدول شماره (۱) بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح را به تفکیک نشان می‌دهد.

جدول (۱) بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹

میلیارد ریال

به تفکیک جاری و عمرانی و مقایسه آن با سال ۱۳۷۸

سال	سال ۱۳۷۸		سال ۱۳۷۹		شرح
	پیشنهاد	مصوب	پیشنهاد	مصوب (لایحه)	
جاری	۲۰۹۱۸/۸	۱۲۵۷۰/۲	۲۵۱۸۴	۱۷۰۳۸/۸	در این جدول، ضمن مقایسه بودجه جاری و عمرانی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ با ارقام مشابه در سال ۱۳۷۸، سهم مبلغ مصوب بودجه جاری و عمرانی در کل بودجه مصوب در لایحه مشابه بودجه در سال ۱۳۷۸ نیز مقایسه گردیده است.
عمرانی	۱۲۷۳	۴۹۹/۷	۱۳۰۰	۴۵۹/۹	با توجه به جدول (۱) ملاحظه می شود که بودجه جاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح از ۱۲۵۷۰/۲ میلیارد ریال مصوب در سال ۱۳۷۸ به ۱۷۰۳۸/۸ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ رسیده است. همچنین بودجه عمرانی این وزارتخانه در سال ۱۳۷۸ برابر با ۴۹۹/۷ میلیارد ریال بوده که در لایحه سال ۱۳۷۹ به ۴۵۹/۵ میلیارد ریال رسیده و کاهشی در حدود ۴۰ میلیارد ریال در برداشته است.

در این جدول، ضمن مقایسه بودجه جاری و عمرانی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ با ارقام مشابه در سال ۱۳۷۸، سهم مبلغ مصوب بودجه جاری و عمرانی در کل بودجه مصوب در لایحه مشابه بودجه در سال ۱۳۷۸ نیز مقایسه گردیده است.

با توجه به جدول (۱) ملاحظه می شود که بودجه جاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح از ۱۲۵۷۰/۲ میلیارد ریال مصوب در سال ۱۳۷۸ به ۱۷۰۳۸/۸ میلیارد ریال در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ رسیده است. همچنین بودجه عمرانی این وزارتخانه در سال ۱۳۷۸ برابر با ۴۹۹/۷ میلیارد ریال بوده که در لایحه سال ۱۳۷۹ به ۴۵۹/۵ میلیارد ریال رسیده و کاهشی در حدود ۴۰ میلیارد ریال در برداشته است.

همان طوری که ملاحظه می شود رقم مطلق بودجه جاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ در حدود ۴۴۶۸/۵ میلیارد ریال نسبت به مبلغ مصوب در سال ۱۳۷۸ افزایش یافته است.

بودجه عمرانی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در لایحه سال ۱۳۷۹ به میزان ۳۹/۸ میلیارد ریال نسبت به مبلغ مصوب در سال ۱۳۷۸ کاهش یافته است. همچنین سهم آن در کل بودجه نیز نسبت به سال ۱۳۷۸ در حدود ۱/۲ درصد کاهش نشان می دهد.

لذا ساختار بودجه وزارت دفاع و نیروهای مسلح تغییری یک درصدی از بودجه عمرانی به بودجه جاری نسبت به سال ۱۳۷۸ دارا می باشد. در لایحه سال ۱۳۷۹ از جمله نیازهای اساسی این وزارتخانه در آینده و در سال ۱۳۷۹، تجهیز تسلیحاتی نظامی، رشد فن آوری، تعمیر و نگهداری ماشین آلات و تجهیزات، امور پرسنلی و رفاهی افزایش تهیه و تأمین قطعاتی از قبیل شیلتر هواپیماها کیفیت و بهره وری می باشد و ارتقای سطح آموزشی و تخصصی بودجه جاری وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ نسبت به رقم مشابه در سال ۱۳۷۸ به میزان ۳۵/۵ درصد رشد نشان می دهد.

رشد بودجه عمرانی این وزارتخانه نسبت به سال ۱۳۷۸ بیش از ۷/۹- درصد می باشد. کاهش نرخ رشد بودجه عمرانی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح به میزان فوق، با توجه به نیازهای عمرانی آن توجیه پذیر نمی باشد. زیرا اولاً این کاهش قابل ملاحظه بوده و ثانیاً دامنه فعالیت ها و نیازهای وزارت دفاع در قالب برنامه های آتی آن رشد خواهد داشت.

بودجه پیشنهادی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، به خودی خود ۴۶ درصد نیازمندی دستگاه هاست و از طرف دیگر بودجه دیده شده در لایحه سال ۱۳۷۹ برابر با ۶۵ درصد بودجه پیشنهادی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح می باشد. ۸۷ درصد بودجه ای که در اختیار این وزارتخانه قرار

می‌گیرد. صرف حقوق و دستمزد، پوشاک، خوراک پرسنل زحمتکش آن و در قالب حفظ وضع موجود می‌شود.

حیطه فعالیت‌های وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، در سطح کلان، اثر مستقیم در رونق و رشد دامنه فعالیت‌های مولد و بخش‌های تولیدی جامعه دارد. لذا چنانچه اهداف کلان برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور را مدنظر داشته باشیم، باید دیدگاهی زیربنایی نسبت به تأمین نیازهای وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح داشته باشیم.

لازم به ذکر است که بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سال گذشته نیز با کسری مواجه بوده است که در ادامه گزارش تشریح می‌شود.

۳- سهم بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در (GDP) و بودجه عمومی دولت و روند تغییرات آن

همان طوری که از جدول شماره (۲) مشاهده می‌شود، سهم بودجه بخش دفاع از تولید ناخالص داخلی (GDP) در طی دوره زمانی (۱۳۶۹-۱۳۷۸) بانوسان همراه بوده و از ۳/۳ درصد در سال ۱۳۶۹ به کمترین مقدار خود یعنی ۲/۱ درصد در سال ۱۳۷۱ رسیده و پس از سال رشدی بطنی داشته و بالاخره به ۳/۳۸ درصد در سال ۱۳۷۸ رسیده است. سهم بودجه بخش دفاع در GDP طی دوره مورد نظر تقریباً در حول و حوش ۳/۳۴ درصد ثابت مانده و افزایش آن در سال ۱۳۷۸ نسبت به ۱۳۶۹ در حد ۰/۰۸ درصد بوده که نامحسوس و ناچیز می‌باشد.

با ملاحظه روند سهم بودجه بخش دفاع در بودجه عمومی دولت، ملاحظه می‌گردد که این سهم طی دوره زمانی (۱۳۶۹-۱۳۷۸) مرتباً کاهش یافته به گونه‌ای که از ۱۶/۹ درصد در سال ۱۳۶۹ به حداقل خود در سال ۱۳۷۳ یعنی حدود ۱۰/۲ درصد کاهش یافته و پس از آن سال بانوسانات نامنظمی همراه بوده که سرانجام به رقم ۱۲/۱ درصد در سال ۱۳۷۸ رسیده و کاهشی در حدود ۴/۸ درصد نسبت به سال ۱۳۶۹ داشته است. به طور کلی نتیجه می‌شود که سهم بودجه بخش دفاع در تولید ناخالص داخلی روند تقریباً ثابتی داشته، به علاوه این که رقم ناچیزی می‌باشد. از طرف دیگر سهم بودجه بخش دفاع در بودجه عمومی دولت عمدتاً به دلیل کاهش مستمر در میزان اعتبارات و گذارنده به این بخش در طی سال‌های گذشته، روندی نزولی داشته به گونه‌ای که نسبت آن در بودجه عمومی دولت، در سال ۱۳۷۸ به طور واقعی حدوداً ۷۰ درصد نسبت مربوطه در سال ۱۳۶۹ می‌باشد.

جدول (۲) روند مقایسه‌ای بودجه بخش دفاع در طی دهه (۱۳۶۹-۱۳۷۸) و سهم آن در GDP و بودجه عمومی دولت

میلیارد ریال - درصد

۱۳۷۸		۱۳۷۷		۱۳۷۶		۱۳۷۵		۱۳۷۴		۱۳۷۳		۱۳۷۲		۱۳۷۱		۱۳۷۰		۱۳۶۹	سال	شرح
نرخ	مبلغ	نرخ	مبلغ	نرخ	مبلغ	نرخ	مبلغ	نرخ	مبلغ	نرخ	مبلغ	نرخ	مبلغ	نرخ	مبلغ	نرخ	مبلغ			
رشد		رشد		رشد		رشد		رشد		رشد		رشد		رشد		رشد				
۱۸	۳۸۶۵۶۲	۱۸	۳۲۷۵۹۵	۱۷/۸	۲۷۷۶۶۴	۳۰	۳۳۵۷۵۷	۳۹/۸	۱۸۰۸۰۰	۳۸/۳	۱۲۹۳۵۰	۴۵/۲	۹۳۵۱۸	۳۲/۳	۶۴۴۰۰	۳۶/۱	۴۸۶۷۲	۳۵۷۵۵		تولید ناخالص داخلی
۱۷/۴	۱۰۵۲۶۵	۲۵/۱	۸۹۶۸۵	۱۴/۴	۷۱۶۶۷	۳۷/۱	۶۲۶۵۷	۴۵/۵	۴۵۷۰۲	۳۹/۲	۳۱۴۰۴	۸۴	۲۲۵۶۶	۳۵/۸	۱۲۲۶۳	۳۰/۲	۹۰۲۹	۶۹۳۶		بودجه عمومی دولت
۷/۶	۱۳۰۶۷	۲۳	۱۱۳۳۶/۸	۳۴/۹	۹۶۲۲/۱	۳۹/۹	۷۱۳۲/۵	۲۳/۵	۵۰۹۹/۵	۷۹	۴۱۲۹/۸	۷۰/۸	۲۳۰۶/۷	۷/۵	۱۳۵۰/۸	۷/۴	۱۲۵۶/۷	۱۱۶۹/۸		بودجه بخش دفاع
—	۳/۳۸	—	۳/۴۶	—	۳/۴۷	—	۳/۰۳	—	۲/۸	—	۳/۲	—	۲/۵	—	۲/۱	—	۲/۶	۳/۳		سهم بودجه بخش دفاع در تولید ناخالص داخلی
—	۱۲/۱	—	۱۲/۶	—	۱۳/۴	—	۱۱/۴	—	۱۱/۲	—	۱۳/۲	—	۱۰/۲	—	۱۱/۰	—	۱۳/۹	۱۶/۹		سهم بودجه بخش دفاع در بودجه عمومی دولت

۴- کسری بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

کسری بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سال ۱۳۷۸ معادل ۵۰۰۰ میلیارد ریال بوده است. چنانچه مبلغ بودجه مصوب این وزارتخانه را به میزان کسری آن در سال ۱۳۷۸ اضافه نماییم، جمعاً به رقم ۱۸۰۶۹/۹۵ میلیارد ریال می‌رسیم.

بودجه مصوب در لایحه سال ۱۳۷۹ برای وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح برابر با ۱۷۴۹۸/۷۶۳ میلیارد ریال می‌باشد. همان طوری که ملاحظه می‌گردد، رقم بودجه این وزارتخانه در لایحه سال ۱۳۷۹ نسبت به حداقل مبلغ مورد نیاز آن برای حفظ وضع موجود آن در سال ۱۳۷۸ که در واقع مبین نیازهای وزارتخانه مذکور در حد فعالیت‌های مربوط به سال ۱۳۷۸ می‌باشد. (بدون در نظر گرفتن گسترش هزینه‌های آن در سال ۱۳۷۹ که امری بدیهی نیز می‌باشد)، در حدود ۵۷۱/۱۸۷ میلیارد ریال کسری دارد. به عبارت دیگر، بودجه مورد نظر لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ تأمین کننده حفظ وضع موجود وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح نیز نمی‌باشد. با فرض این که رقم ۱۸۰۶۹/۹۵ را برای این وزارتخانه در سال ۱۳۷۸ کافی بدانیم (چون مبین نیازهای آن در این سال می‌باشد)، رشد آن نسبت به عملکرد سال ۱۳۷۷ برابر با ۶۱/۵ درصد می‌باشد. بنابراین با در نظر گرفتن همین رشد برای سال ۱۳۷۹ نسبت به سال ۱۳۷۸، رقم بودجه مورد نیاز وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سال ۱۳۷۹ باید در حدود ۲۹۱۸۲/۹۷ میلیارد ریال باشد. در این صورت بودجه مصوب لایحه سال ۱۳۷۹ نسبت به میزان مورد نیاز وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح معادل ۱۲۱۴۴/۱۴ میلیارد ریال کسری نشان می‌دهد.

۵- پیشنهادها

۱- در بند ه تبصره ۴ پاداش بازنشستگی به ازای هر دو سال معادل ده روز حقوق و مزایا عنوان گردیده که با مصوبه مجلس شورای اسلامی که این میزان را یک ماه به ازای هر دو سال قید نموده مغایرت دارد. همچنین در لایحه مذکور صراحتاً نامی از نیروهای مسلح برده نشده است. لذا پیشنهاد می‌شود این بند اصلاح گردد.

۲- در بند ب پیشنهاد می‌گردد که نام شرکت هوا-فضا نیز پس از سازمان‌های صنایع هوایی آورده شود.

۳- با توجه به نیازهای ارزی وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، پیشنهاد می‌شود که بند جدیدی به شرح زیر در تبصره ۹ ایجاد گردد:

«با توجه به طبقه بندی و گردشکار پیچیده و طولانی خریدهای خارجی نیروهای مسلح در سال ۱۳۷۹،

اعتبار ارزی اولیه تخصیصی به این امر قطعی تلقی شده و مشمول زمان بندی‌های اعتباری بانک مرکزی

نگردد.»

۴- در بند (ی) تبصره ۱۰ پیشنهاد می‌گردد که هر امکانات یا تسهیلاتی که به بازنشستگان اختصاص می‌یابد به نسبت آمار پرسنل بین صندوق‌های مختلف توزیع شود.

۵- در تبصره ۱۲ در خصوص املاک متصرفی پیشنهاد می‌گردد که صدور احکام در مورد نیروهای مسلح با

هماهنگی ستاد کل نیروهای مسلح صورت گیرد.

۶- در تبصره ۳۸ پیشنهاد می‌گردد که امکانات بازخریدی که جهت وزارت جهادسازندگی و وزارت راه و ترابری در نظر گرفته شده است، عیناً جهت وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح نیز در نظر گرفته شود.

۷- نیازهای ارزی وزارت دفاع و نیروهای مسلح سال به سال افزایش می‌یابد، در حالی که مبلغ بودجه ارزی کفاف هزینه‌های مربوطه را نمی‌کند. بودجه ارزی وزارت دفاع اقلأً برای اموری از قبیل تقویت بنیه دفاعی و نیز جبران استهلاک تجهیزات موجود ضروری است. در سال ۱۳۷۸ نیز معادل ۶۴ درصد نیازهای ارزی وزارت دفاع، تصویب گردیده و از این مبلغ فقط حدود ۶۲ درصد آن تخصیص یافته است. لذا پیشنهاد می‌شود مدنظر قرار گیرد.

۸- با توجه به کسری بودجه وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در سال ۱۳۷۸ و نیز گسترش نیازها و هزینه‌های آن در سال ۱۳۷۹ محاسبات نشان می‌دهد که مبلغ مصوب در لایحه بودجه سال ۱۳۷۹ جوابگوی هزینه‌های آن نمی‌باشد. لذا پیشنهاد می‌شود مدنظر قرار گیرد.

منابع و مأخذ

۱- نشست کارشناسی با مسئولان وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح در تاریخ ۱۳۷۸/۹/۳۰.

۲- مجموعه آمار و اطلاعات بودجه و اعتبارات وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.